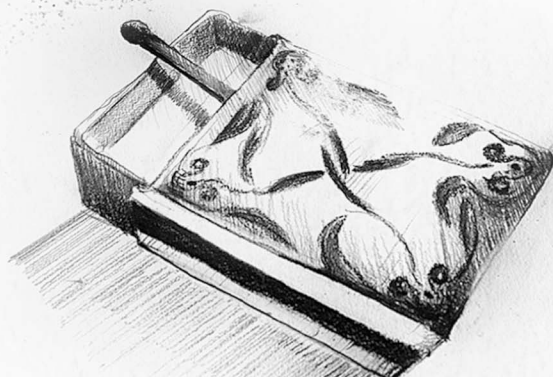

ANDRZEJ SOSNOWSKI

POZYTYWKI I MARIENBADKI

Andrzej Sosnowski

Pozytywki i marienbadki
(1987-2007)

Biuro Literackie • Wrocław 2009

DOŻYNKI 9

RYSUNKI I PROJEKT OKŁADKI • Nina Łupińska
OPRACOWANIE GRAFICZNE • Artur Burszta
DRUK • Drukarnia Wydawnictw Naukowych, Łódź
WYDANE PRZY WSPARCIU • Miasta Wrocław
i Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu

Copyright © by Andrzej Sosnowski, 2009
Copyright © by Biuro Literackie, 2009

BIURO LITERACKIE
ul. Tęczowa 50a/9, 53-602 Wrocław
tel. 0 71 346 08 23, 0 71 783 90 01
poczta@biuroliterackie.pl
www.biuroliterackie.pl

ISBN 978-83-60602-85-0

Posłowie

Niedługo można żyć z jednym słowem w ustach.
Nawet na poligonie lub w trakcie bankietu
kiedy wiatr przyniesie złomki głuchych rytmów
sierżant i orkiestra zagłębią się w sobie
nie pojawiwszy melodii w czymś, co niby echo
wibracji strun – włókien świata – tak ich niepokoi.
Tę muzykę z wnętrza ziemi czują też kobiety
odarte z odzieży na śniegu lub w altanach
gdy sekundę przed gwałtem omiatają myślą
inicjał miłości na końcu lunety. Ludzie,
o których mówię, odchodzą z pustymi rękami
zwięźli niby supły na pięciolinii napięcia,
odurzeni przez deszcz, co zniewala, by mówić
zawsze chcieli żyć z jednym słowem na ustach.

VIII

Bardzo stary, bardzo krzepki dąb

rośnie pod tym oknem. Zapomniałeś o nim i wiosna zastaje cię przed telewizorem. „Spójrz”, szumi dąb, „śnieg już przepadł w baladzie Villona, a ja wibruję kolorami tęczy: spójrz na mój teatrzyk wiewiórek, kardynałów”. Przybierasz barwy ochronne. Przesuwasz się z pola na pole zgodnie z ruchem wskazówek zegara: czerń, biel, żółty, czerwony. Wydaje się, że wiosna panuje niepodzielnie: wczoraj z rzeki wynurzył się człowiek – w kolorowym kapoku, z kotwicą w ręku. A przecież powinien wziąć się w garść, powinien obserwować maszyny, których lenistwo przekracza ludzkie pojęcie. Powinien tkwić na marginesie.

Czy masz jeszcze ten niewiarygodny spust? Mógłbym schrupać Joannę i jej konia z kopytami. Ale ci, którzy mogą, nie chcą, albo nie wiedzą jak.

Bo wszystko dzieje się za szybko. Zaroilo się od rudzików na murawie i dziewczęta wyszły na dwór w lekkich kardynałkach. I tęskni się do subtelnych modulacji przedwiośnia, niewielkich amplitud, delikatnych orkiestracji zapachów, wykwintnej gry miłosnej przed ekstazą lata. Sierp dusznego wiatru, młot upału, zdradziecka czerwień tętniąca przed oczami: to nie dla nas. I już zaczęło się potworne wysychanie wód, rzeka chudnie i niknie w oczach: jutro czarni rozbiją się o skały i zimorodek będzie uciekał jak Harold Lloyd przed tramwajem.

Sezon na Helu

Banquo: It will be rain tonight.

1st Murderer: Let it come down.

Spóźnieni wchodzimy w lato, nasze zegarki
zostawmy na plaży. Czas też
miewa przygody, na przykład za chwilę
twój słoneczny sygnet zniknie w mokrym piasku
zachodząc w ulewie stóp tej smagłej gromadki.
I wilgoć będzie mogła śnić swój sen o muzeum
snując się wzdłuż sprężyn i kamieni
i parując pod złotą kopertą
aż po kres morza i czasu.

Co noc z moją panią wypijam pół litra.
Ubrani tak samo na randkę, chandrę i do pracy
niekiedy istotnie zdarzamy się czasowi,
fosforyzujące punkty na krótkiej wskazówce
półwyspu nad tarczą morza. I tak bardzo
jej potrzeba przestrzeni do życia lecz my
mamy serca w plecaku i tylko sprzątamy
las starych umocnień, faszynowe płotki
zasypiając czas lekką stopą
zasypany w piasku.

Tak niweluje się wydmy w służbie czasu.
Przydarzasz się słońcu, kiedy indziej chmurom
ale nader rzadko, więc nosisz się zagadkowo
wkręcając czas butem w piach jak niedopałek.
A czasem znów z morską latarnią przy ustach
odwracamy światło i nadajemy się rano

w kopertach bez adresu. I pada deszcz.
Nieruchome grzywacze piętrzą się nad nami.
O spotkaniu naszych oczu będą milczeć media
choć zapadły na nim decyzje wyjątkowej wagi.

Tachymetria

E.

Kiedys te domy przejdzie wiatr
szyby nabiegna tęczą jak wodospad
obudzimy się w zimnych pokojach
zdjęcia sfruną ze ścian i rzecz
nie przyzna się do rzeczy i głos
załamie się gdy cyfry na tarczach
zamienią się miejscami
teraz tak jest że mamy wiatr
niech już zostanie na zawsze

I na czworakach poszukamy starych
listów i jak pajęczyna będzie czas
na mojej twarzy jak zetlałe płótno
farba na twoich palcach Uważaj
nie skalecz się Pleśń jest dobra
siwy chleb pajęczyna i słońce
A słońce wejdzie po schodach
i wyskoczy przez wybite okna
teraz tak jest że mamy blask
niech już zostanie na zawsze

A życie będzie nocą na horyzoncie
łuną otoczoną pierścieniem neonów
i autostrad Saturn Dziecko bez tchu
przybiegnie nad krawężnik W oczach
błyśnie aureola z aut więc wróci
żeby nam śpiewać nowinę lecz my
będziemy przetrząsać pola i pleść

szare ogniska z folii
teraz tak jest że mamy mróz
niech już zostanie na zawsze

Czujesz ten błysk w węźle gardła?
To czułość Już nic nie pamiętam
Słońce leci z zachodu na wschód
stawia nam włosy na głowie i robi się
tak ciepło wyciągnij dłonie
W te domy w końcu włożą dynamity
i obłok będzie jak wzruszenie ramion
popielaty upadek jak ukłon
teraz tak jest że mamy strach
niech już zostanie na zawsze

Thrakt

Człowiek, który sobie poszedł
to nie jest człowiek, który do nas idzie. Dzień
zachodzi nad nim bez przesadnej glorii, dzień
innego człowieka, którego jeszcze nie ma. Sen
posyła mu snop cieni przez dziurkę od klucza,
ale nośny podmuch
zamarł na przedprożu. Weranda
pachnie jabłkiem, herbatą, biszkoptami,
martwym morzem jesiennego słońca, bo
ten, który poszedł, był tu tylko latem, ten
który jest w drodze, nie zdąży przed zimą.
Jednak zgrzyt klucza idzie w miesiące, jest
jak korytarz dla snu. Jak pomysł na drogę
inną, który zjawi się w półszepcie wiosny, gdy
dawny wiatr przybędzie tu znad rzeki. Wtedy
przepadnie klucz w trakcie nocnej przeprawy.
Każdy czas będzie pospiesznie rozkojarzony.

Taki jednolity w złocie jesieni, taki stromy
jak seledynowa fala, której przyszło się zatrzymać
z nawisem nad tym domkiem obok lasu. Ale nieobecni
ronią łzy przy pracy, w mieście, pomiędzy kawiarniami,
gdzie płynie dobre życie. Czas
na *ballades et rondeaux*.

Na – o ile łaska papieża – heterodoksje
nad filiżankami z kawą, przy likierach: – że tak
bezsprzecznie powinno być! Dopóki
miasto, zła infrastruktura, miota nimi jak młyn,
ludzie giną w przedbiegach bez halo *symposion*
w czasie sfingowanym. Czyżby zatarł się kres?
Anulowany w klubach i neonach? Jazzu

bezapelacyjnie coraz mniej. Hale tańca to kamieniołomy.
Z kolosalną żądzą zysku w pobliżu ścieżki zdrowia
kombinuje człowiek. Już dawno galerami
wypuścił się czas, znajdując porty w galaktykach
gwiazd, które jedyne potrafią się nim cieszyć. A
taki obraz na takie podobieństwo tak nie umie.

Czy istnieje substytut *en masse*? Nic z tych rzeczy.
Wszystkie klejnoty świata nie zamkną boskiej Astrei
w zegarkach. Piękne są jedynie zakątki w sekundach
głębszej ciszy w popołudniowej muzyce. Nadchodzący
marzy jednak o łóżku w dziurce od klucza, o smukłej
konnacie najwszechstronniej będącej w kontakcie
z okiem i krótką łzą czasu. I ja też tak chcę. Sen
oddycha wtedy nurtem rzeki i wiatrem
swobodnego ruchu tego, co w boskim sensie prawdziwe.
Ale jesteśmy, co zrozumiałe, wychyleni
z fazy, i wszystko dzieje się jakby za naszymi plecami,
nawet rzeczy fatalne, więc nie ma potrzeby udawać,
że potrafimy coś ująć. I w sumie
o nic więcej nie chodzi.

Biała werando pod lasem, salo telewizyjna w głębi,
gdzie tyle razy cieszyliśmy się miłym wieczorem,
uzgadniając, że przed snem rundka i rytualny papieros.
Ani słowa o łzach, jednak czułem czas na nadgarstkach
jak dziewczęce włosy i piasek. Jak z wysokiej zjeżdżalni
wpada się w noc pełną czasu i nie ogląda na basen, bo
mogłoby tam być nawet srebrne trzęsawisko żyłek,
morskich weteranek. Stąd dzisiaj
potrzeba syrenich reasekuracji
jeszcze w takim straszliwą ciszą prześwieconym wraku.
Ciężko późno być dobrym kometą. Ot, co. Późna myśl
nie trzyma się żywiołu, który tak niedotykalnie płonie
w drżącym hinterlandzie gwiazd. Boskie urągawisko,
swoją drogą, ten eksperyment z pamięcią, i tawestacja.
Czyli z takim czasem, którego nigdy nie było i nie masz,

bo tylko szczęście to czas, kiedy ogarnia cię czas
jednokrotnie i może porwać bądź rzucić.
I każda młoda osoba błyskawicznie daje się rzucić,
żeby po prostu móc żyć, ale już tylko bez szczęścia,
bez czasu, w klimatach stacjonarnie nijakich. Poza
szczęściem w najlepszym razie zajmuje nas sztuka.

Tak odprowadzając świat, słuchając *sitcomowego* płaczu i
przeglądając się w tyłu zaprzepaszczonej mostach; grzęznąć
w zdeprymowanych godzinach i będąc, z każdą chwilą, dalej
od czegoś, co w ogóle może być chwilą – oto boski paradoks
i hat trick. Odprowadzając świat
na pociąg? Od samego początku
z narastającą talią: chusteczek i pocałunków? Na dworzec
jak zwykle o świcie. Kto
komu mówi: niemal się zakochałem? *Jehanne de France*?

I tak jak szczęśliwość jest najdotkliwiej nieboskim stanem
imaginable, w którym Bóg wypunktował swoje antidotum,
tak ironia trafnie instanzuje serce jako wielką tajemnicę
niewiary, czyli głód nieskończonego szczęścia możliwego
jedynie w czasie, i to w czasie najtkliwiej śpiewającym.
Alleluja. Już zapowiadali przez megafon? Rzadko dziś
młodzież pochyla się nad różą; nie pragnie superlogo istnienia.
Lejek norymberski i butelka lejdejska są dla nich bez różnicy,
a właśnie takie rzeczy objaśniałem najwytrwalej.
Opóźniony pociąg ekspresowy *X is falling down*, et cetera.
Leżysz na peronie, który wisi jak weranda w pustym polu.

Wiersz (*Trackless*)

Wiersz traci pamięć za rogiem ulicy
W czarnym powietrzu brzmią wołania straży
Szukałem siostry i nie mogłem znaleźć
Nie miałem siostry więc nie mogłem szukać

Nie miałem siostry jak sięgnąć pamięcią
Wstecz wzdłuż ulicy której dawno nie ma
W naszej okolicy zgubi się w podwórkach
Nie zna białego ranka Pije w suterenach

Marzy godzinami przy murku śmietnika
Moje ciemne powieki ciężkie są od wina
Wiersz wychodzi z domu i nigdy nie wraca
Wiersz nie pamięta domu którego nie było

Dla tej ciemnej miłości dzikiego gatunku
Wstecz wzdłuż ulicy której dawno nie ma
Idzie bez pamięci i znika bez śladu
Nie ma wiersza pamięci siostry ani domu

Tempo życia

Co? Nic. Patrzę. Zasypiam.
Okno, łóżko i mrok. Chłodny
dreszcz to minimum sensacji
pod kocem, z głową schowaną
w sny. Sny mają być jak piasek
i są. W ustach. Na ustach piach,
klej, pajęczyna i śmiech,
klej, pajęczyna i piach. K, p, p,
pppppppppppppppppppppppppppppp!
A fatal error has occurred. Pisz
po polsku. Nic. Straszliwy błąd
miał tu miejsce. Zdarzył się i
wystąpił. Z brzegów? Z pro-
pozycją. Z bezbrzeżną post-
pozycją.

★

Mihi i Tibi w jednym stały domu. Studiowały gry *noirs* na nocnych wydziałach, „naliczały” szare krwinki dni: jaki stan? Martwią te analizy, lecz one nie są już aktualne, mówi Tibi, a Mihi mruczy: W sondażach dominują blade krwinki.

Jon przepadł równie beznadziejnie jak ostatec! Muzykografia musi zrezygnować z astrofizyki, żeby się stać obrączką – chociażby tragiczną! – prawdziwego żyrandola. Zaczyna natomiast uosabiać nabożeństwo, że żyrandola nie ma!

*I pewnie spytasz mnie jak masz myśleć
i naturalnie spytasz mnie co masz zrobić
a gdybyś miała mnie zapytać co to będzie
to może też zapytasz co ma być*

Jeżeli zapytasz mnie jak masz skończyć
możesz chcieć zadać pytanie jak to jest
gdy następnie mnie zapytasz jak to jest
ja ci po prostu nie odpowiem

Książka dostępna w księgarni

ISBN 978-83-60602-85-0

9 788360 602850 >

CENA 59 ZŁ